

1973-74 - Lt. - SJP

SJÄLVSTYRELSEPOLITISKA NÄMNDENS yttrande över Landskapsstyrelsens vid landstingsåret 1973-74 enligt 32 § landstingsordningen avgivna redogörelse.

Landskapsstyrelsen har den 20 november 1973 till självstyrelsepolitiska nämnden lämnat i 32 § landstingsordningen förutsatt redogörelse. Redogörelsen avser perioden 1.11.1972 - 31.10.1973. Självstyrelsepolitiska nämnden, som i ärendet hört kanslichefen Jan-Erik Lindfors och lagberedningschefen Sune Carlsson, får i anledning av redogörelsen anföra följande.

Förutom självstyrelsepolitiska frågor, som väsentligt kan beröra landskapets författningssenligt rättigheter anger landskapsstyrelsen att redogörelsen även avser "åtgärder och initiativ som vidtagits i vissa för landskapet Åland och dess befolkning betydelsefulla frågor och som förutsatt kontakter och underhandlingar med myndigheter och instanser på hög nivå utanför landskapet".

Självstyrelsepolitiska nämnden konstaterar att såväl den egentliga lagtexten i 32 § landstingsordningen som förarbetena till denna förutsatt att redogörelsen skall omfatta självstyrelsepolitiska frågor av större bärvidd som rör landskapets författningssenliga rättigheter.

Flertalet av de frågor som behandlas i landskapsstyrelsens redogörelse har enligt självstyrelsepolitiska nämndens prövning ena karaktär. Däremot anser nämnden, med beaktande av innebörden i landstingsordningens förenämnda stadgande, att frågorna om massmedierna icke är av sådant slag att de borde ha ingått i redogörelsen. För den skull har självstyrelsepolitiska nämnden icke funnit skäl till uttalande till denna del. Nämnden finner emellertid anledning att rent allmänt betona å ena sidan betydelsen av en öppen redovisning och upplysningsverksamhet från myndigheterna och å andra sidan det ansvar som åligger de åländska massmedierna i synnerhet när det gäller informationen om den åländska självstyrelsen.

Redogörelsen skall vidare enligt bestämmelserna i landstingsordningen avges av landskapsstyrelsen d.v.s, av kollegiet i sin helhet och i dess namn. Självstyrelsepolitiska nämnden konstaterar att så varit fallet även beträffande nu avgiven redogörelse och att under-tecknandet skett enligt den numera i förvaltningen gällande formen.

I övrigt finner nämnden anledning till följande påpekanden:

Förslaget om nordisk kommunal rösträtt och valbarhet.

Rubriken för det i Nordiska rådet anhängiggjorda ärendet om nordisk kommunal rösträtt och valbarhet kunde ha fått en annan utformning som beaktat ärendets rubricering i Nordiska rådet, t.ex.

Finlands regerings förslag om.....

Resultatet av omröstningen i ärendet vid antagandet av juridiska utskottets rekommendation vid Nordiska rådets plenarsession den 27 oktober 1973 var det, att 57 röster avgavs för rekommendationen, medan nio delegater avstod från att rösta. Frånvarande var tolv delegater. Av dem som avstod fanns sex danska delegater, medan, enligt uppgift, elva representanter från den danska delegationen röstade för rekommendationen.

Självstyrelsepolitiska nämnden förutsätter i sammanhanget att frågan för Ålands del löses utan att grundvalarna för landskapets författningsenligt rättigheter rubbas.

Framställningar till särskilda myndigheter.

I detta avsnitt anges att landskapsstyrelsen i ett yttrande till riksdagens justitieombudsman anfört "att det egentliga korrespondensspråket mellan myndigheter i riket och självstyrelsemyndigheterna på Åland i huvudsak har varit svenska". Enligt texten kan man få uppfattningen att även finskspråkiga skrivelser utgått från landskapsstyrelsen.

Landskapsstyrelsen har meddelat självstyrelsepolitiska nämnden att framställningen i redogörelsen är felaktig, såtillvida att all från landskapsstyrelsen utgående korrespondens har varit avfattad på svenska medan det däremot i något fall förekommit att av riksmyndigheter till landskapsmyndigheter ställda skrivelser varit finskspråkiga.

Yttrandet till justitieombudsmannen har sålunda endast avsett att redogöra för riksmyndigheternas korrespondensspråk med åländska myndigheter.

Självstyrelsepolitiska nämnden finner anledning att i sammanhanget erinra om stadgandena om skriftväxlingsspråket i 38 § självstyrelselagen.

Fastighetsförmedlingen.

Frågan om huruvida fastighetsförmedling är att hänföra till landskapets lagstiftningsbehörighet eller icke, aktualiserades i det senaste skedet genom en hemställningsmotion 1969 "om åtgärd för att

uppgöra och till landstinget inkomma med förslag till landskapslag om fastighetsförmedlare." (Mot.nr 2/1969),

Lagutskottet framhöll i sitt betänkande över motionen bl.a.:

"Det skulle vara uppenbart i strid med självstyrelselagens anda och mening om bestämmelserna om fastighetsförmedlare och förty också godkännandet av sådana yrkesutövare skulle ankomma på riksmyndigheterna. Detta skäl synes vara så starkt, att formell lagtolkning, som leder till andra resultat, i detta fall måste skjutas åt sidan..... Utskottet har dock förenat sig om att fastighetsförmedlingsverksamheten i landskapet uppvisar drag som gör det nödvändigt att landskapsstyrelsen noggrant följer utvecklingen och vidtar nödiga lagstiftningsåtgärder så snart behov därav föreligger."

Utskottet föreslog följande av landstinget omfattade kläm:

"att Landstinget måtte giva landskapsstyrelsen i uppdrag att följa utvecklingen på området och om behov anses föreligga att inkomma med förslag till nödiga lagstiftningsåtgärder."

Av därförinnan skedd behandling av frågan kan nämnas att den var aktuell 1956 i samband med handläggningen av förslaget till landskapslagen om rätt att idka näring i landskapet Åland. Lagutskottet anförde då i sitt betänkande över förslaget bl.a. "då lagstiftningen om fastighetsförmedling tillkommer landstinget". Ålandsdelegationen uttalade sig i sitt utlåtande över landstingsbeslutet på följande sätt: "har i landstingsbeslutets 5 § kunnat intagas förutom i rikets näringslag angivna näringar även fastighetsförmedlaryrket, beträffande vilken näringsutövning lagstiftningen tillkommer landstinget."

Självstyrelsepolitiska nämnden upprepar landstingets tidigare uttalande att detta är ett område som naturligt bör hänföras till landskapets behörighetsområde. Då oklarhet rått huruvida fastighetsförmedlingen i formellt avseende är hänförd till landskapets eller rikets behörighetsområde har det varit en förstahandsuppgift att snabbt klarlägga detta. Nämnden konstaterar att i det närmaste tio år förflutit sedan fastighetsförmedlingen reglerats i riket utan att frågan funnit någon lösning i landskapet, detta trots att behovet därav väsentligt ökat under senare år.

Självstyrelsepolitiska nämnden ifrågasätter det lämpliga i att genom länsstyrelsen försöka nå klarhet om lagstiftningsbehörigheten och konstaterar att landskapsstyrelsens åtgärder givit ett besked som icke kan anses vara slutligt.

-4-

Beträffande övriga i redogörelsen upptagna frågor har självstyrelsepolitiska nämnden nu icke funnit skäl att uttala sig men förutsätter att landskapsstyrelsen följer utvecklingen på berörda områden och vidtar de åtgärder som kan anses påkallade.

Med hänvisning till det anförda får självstyrelsepolitiska nämnden föreslå

att Landstinget måtte omfatta självstyrelsepolitiska nämndens yttrande samt översända detta till landskapsstyrelsen.

Mariehamn, den 7 januari 1974.

På självstyrelsepolitiska nämndens vägnar:

Folke Woivalin

Henrik Gustafsson.

Närvarande i självstyrelsepolitiska nämnden: ordföranden, talman Woivalin, viceordföranden Dahlmen samt ledamöterna Olof Jansson, Arvidsson och Wilén.